

„A fogászati problémák végigkísérik életünket, és felmerülő kérdéseinkre sokszor nem kapunk választ.”

A SZÉK MELLETT...

Dr. Csiszár Róbert biológiai fogászati tanácsai

Tisztelt Doktor Úr!

A legutóbbi arcüreggyulladás, arc-fájdalmak témájú cikkre, szeretnék reagálni, ugyanis az elmúlt években mindkettőhöz „volt szerencsém”. Chr. sinusitis max. és trigeminus neuralgia (arcüreggyulladás és idegfájdalom - szerk.) volt a diagnózis és következményeképpen; hosszantartó antibiotikum, majd szteroid kezelés és rengeteg fájdalomcsillapító tabletta. Ezalatt foggyökérkezelések, CT és MR vizsgálatok, valamint a különböző szakorvosok általi konzíliumok. Mindezek nem vezettek eredményre, a fájdalmaim állandósultak és rohamokban jelentkeztek. Majd egy év után, a kezeim is elkezdtek remegni. Az előtörténethez hozzátartozik, hogy két évvel ezelőtt, a tüneteim azután kezdődtek, miután először alulra, majd a felső fogaimra kaptam teljes hidakat. A „fémíz” érzést azonnal éreztem, és a nyílaló fájdalmak 4-5 nap után jelentkeztek. Ezt a különböző vizsgálatok alkalmával mindig megemlítettem, de miután a hidakat megnézték, azokat megfelelőnek találták. 2 hónappal ezelőtt a neurológus, a trigeminus ideg műtétjét javasolta a fájdalom megszüntetésére. Gondolkodási időt kértem és elmentem egy „biofogorvoshoz”, aki a felső fémhídnál 1200 millivolt - ot, az alsónál 1100 mV - ot mért, ez nem sokkal kevesebb, mint egy ceruzaelem feszültsége. Így meg lehetett állapítani az un. Galván-áram hatást. A hidakat 2 hét különbséggel leszedte, és fémentes műanyagokat kaptam. Az első híd levétele után a tüneteim kb. 50%-kal csökkentek, és most már nincsenek fájdalmaim, csak a belső félelem dolgozik még, meg az érthetlenség, hogy miért kellett erre a diagnózisra 2 évet várnom.

Üdvözlettel; Cs. Imréné, nyugdíjas tanár.

Tisztelt Tanárnő!

Levelét bővebben idéztem, mert sok szempontból tanulságos. Az Ön esetében nem az amalgám, mint fogászati fém tömőanyag, oldódásával és egyéb negatív hatásaival találkozunk,

Arctáji fájd

ELEKTROMOS TERHELÉSEK

hanem a fémvázis koronák, hidak elektromos hatásaival. A következőket ki kell emelnem; a szájba bekerülő fémek, legyenek akár fémtömések, akár fémvázis koronák, hidak, vagy fémvázis kivehető fogpótlások elektromos tulajdonsággal rendelkeznek, vagyis bennük feszültség, áramerősség indukálódik. Ez a feszültség, áramerősség, egyszerű eszközökkel mérhető a milli-

lenlévő aranytömés, vagy aranykorona, egyéb fémpótlások, fémvázis protézis stb. tovább fokozza az elektromos terhelést.

- különböző időpontokban készített amalgamtömések, a természetes korrózió, kopás, elhasználódás miatt, különböző fémként viselkednek és így különböző értékű feszültséget, áramerősséget gerjesztenek.

- a közel egy időben, de nem egy típusú amalgamtöméseknél is fokozott terhelés mérhető, az alap elektromos terhelésen felül.

- a különböző, nem szerencsés elhelyezke-

désű fogpótlás kombinációk, tovább rontják az állapotot (pl. alsó fémlémezalapú fogpótlás és felső arany- vagy amalgamtömések, vagy az egyik oldalon amalgám tömések, a másik oldalon fémhíd, stb.)

- az elektromos terhelés a fémalapú fogászati pótlások természetes velejárája, ennek mértéke viszont, egyénenként különböző lehet.

- az elektromos terhelés általában 50-60 mV-, illetve 2-3 mikroA alatt, nem szokott problémákat okozni, de ezen értékek felett kitérő irányú direkt hatással számolhatunk; egyrészt az arctáji idegekre kifejtett állandó ingerstimuláció miatti idegi-, neurológiai hatásokkal, másrészt az akupunktúrás csatornák energiaáramlására kifejtett hatásokkal.

- általánosságban kijelenthető, hogy 500mV-, ill. 6-7 mikroA felett, mindkét rendszer (az idegi-, és az akupunktúrás) tartósan károsodhat.

rosodhat.

- a kialakuló szájüregi áramot nevezzük Galván-áramnak, a klasszikus iskolai kísérlet szinte mindenki számára ismert; ha egy sóoldattal teli tartályba két különböző fémet helyezünk, akkor közöttük feszültség-, áramerősség különbség keletkezik. A szájüregben ugyanez történik, csak a sóoldatot a nyál, az elektródákat pedig, a különböző koronák, tömések, fémvázis helyettesítik.

Volt-os (mV), mikroAmperes (mikroA) mérési tartományban. Ez különböző direkt és indirekt, zavarok forrása lehet. Az így kialakuló zavarokat elektromos terhelésnek nevezzük.

Az elektromos terhelés okai

- a különböző „fémkombinációk” jelenléte a szájüregben, pl. az amalgamtöméssel együtt je-

- sok esetben nemcsak két különböző fém, hanem sokkal többet találunk egyazon szájban, így a keletkező, kisülő elektromos áram, számos különböző feszültség-, áramerősség értéket mutathat.

- a betegeknél meglévő amalgamtömések, egyéb fémtömések (pl. un. inlék - inlay-k), koronák, hidak és egyéb fémpótlások mind-mind különböznek egymástól az ötvözetek fémtartalmában és azok különböző koncentrációiban. Ezen az alapon elektromos áramkör jön létre a szájüregben, ahol a nyál az elektrolit folyadék.

- először csak funkcionális zavarok, például helyi vagy kisugárzó fájdalmak, majd szervei elváltozások jöhetnek létre. Utóbbiak az akupunktúrás csatornák távolhatásainak következtében.

- a fájdalmak az arc területén lefutó ideg mentén jelentkezhetnek, az enyhe bizsergéstől, a nyilaló-, villámütésszerű idegfájdalmakig. A hosszantartó ideg ingerlés központi idegrendszeri tüneteket is okozhat, pl. depresszió.

- változik a nyál minősége, a nyálösszetétele, a nyálmirigyekre gyakorolt di-

Fémallergiák

A fémek elektromos terhelése, a fémallergia és az amalgamtömésekből eredő higanymérgezés fogalmait nem szabad összekeverni. A krónikus amalgám / higany terhelés minden mértékben káros és csak az egyén immunrendszerének állapotán, erősségén múlik, hogy mikor okoz effektív tüneteket. De ugyanakkor, az amalgamtömések is elektromos aktivitást mutatnak és minél magasabb feszültsé-

get, áramerősséget adnak le, annál több ionizált higany kerül a szervezetbe. Ezért célszerű az amalgamtömések cseréjénél, az elektromos aktivitásukat egyenként megmérni, és a legmagasabb értéket mutatókat, legelőször eltávolítani.

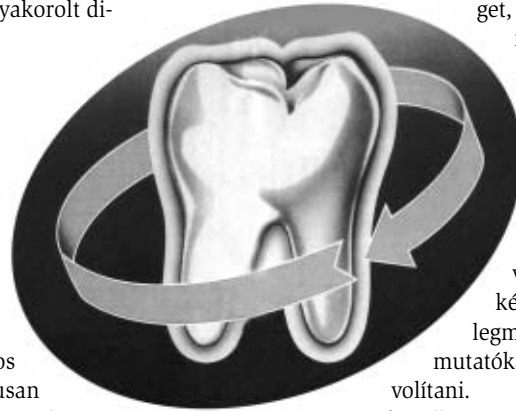
A fémallergia a fogászati ötvözeteknél jelentkezik. Minden, a fogorvoslásban alkalmazott fém, több fémből álló ötvözet. Még az arany koronák, tömések is, számtalan ötvöző komponenst tartalmazhatnak, például; platina, palládium, ezüst, réz, ón, cink, nikkel, króm, irídium, vas, stb. Így a nagyon gyakori nikkel, króm, palládium allergiát nem lehet kizárni, ha a betegnek „csak” aranyból készült fogpótlásai vannak. Ugyanakkor a magas elektromos értékek a fémallergiás folyamatokat is súlyosbítják.

Visszatérve a levelének miértjeire. A fogászatban alkalmazott fémötvözetek száma - egy felmérés szerint - világviszonylatban meghaladja az 1000 - et. Ezeket elsősorban a fizikai jellemzőik alapján kísérletezték ki és csak az utóbbi évek kutatásai alapján fordult a gyártók figyelmé, az un. „biofém” kategória felé. Ez általában nikkel-, króm-, palládiummentes különböző ötvözeteket jelent, de ez csak a kimutatott allergiás terhelésekre jelent megoldást. Az adott fém, szájüregben várható „viselkedésének” mérése egyrészt, a fogakra ragasztott fémminták segítségével történhet, másrészt előzetes bioelektromos anyagteszteléssel. Ezek a módszerek sok későbbi kellemetlenségtől kímélhetik meg a páciens és a fogorvost egyaránt.

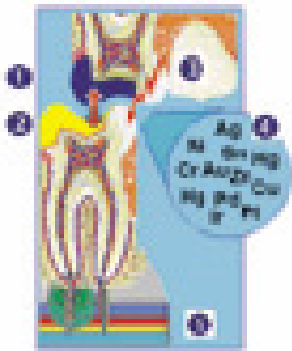
● Dr. Csizsár Róbert

Dr. Csizsár Róbert fogszakorvos, a kompletter / biológiai fogorvoslás honoris causa tanára, vizsgáztatója. A kérdések feltehetőek levélben a szerkesztőség címén, és az interneten a www.biodent.hu / Tanácsadás rovatban.

almaak II.

A szájüregben lévő fémek - tömések, koronák, hidak - hatással

1. túlerősítés szindróma
2. a tömőanyagot elválasztó és másodlagos hatással
3. galvanizációs hipozósis
4. rezisztív diffúzió
5. energetikai zavar

rekt és indirekt elektromos hatás miatt, és ez krónikusan zavarhatja az emésztés normális folyamatát, megjelenhet a gyomorsav túlermelés.

- megjelenik a „fémíz érzés”, melyet a nyálban oldott fémionok okoznak.

- a szájüregi áram a szövetnedveket is elektrolitként használja, így az amalgám és egyéb fémek ionizációja felgyorsul.

- az ionvándorlás nemcsak a szájüreg-, a nyál felé irányul, hanem a fogszövetek, az állcsontok felé is, nagyon gyakori jelenség például, ha a tömés alatt nincs szigetelő úgynevezett „cement alap”, vagy ha a koronák alól kioldódik a ragasztóanyag; a szöveteken keresztülfolyó áramerősség nagysága meghaladhatja a szájüregben mértét.

- a szájüregi áram, ionáramlás következtében jön létre; 10 mikroAmper erősségű áram esetén $6,28 \cdot 10^{13}$ - on számú ion vándorol 1 sec alatt, a nyálba, illetve a fogat körülvevő szövetekbe.

- a szájüregi áram helyi hatása lehet, egyes fogak krónikus fájdalma, ínygyulladás, a szájüreg pH eltolódása savas irányba, és az egész ínre jellemző krónikus ínygyulladás, ínsorvadás.

- a létrejövő károsodások távolhatásként, elsődlegesen a Gyomor-Lép / Tüdő-Vastagbél működési körök által uralt emésztőrendszert érinti. Ezek emésztési problémák, has puffadás, székletzavarok, gyomor-, vastagbél fájdalmak, -görcsök, képében jelentkezhetnek.

- a kialakuló funkciókárosodások már korai stádiumban mérhetőek megelőzőképpen, az un. Voll-féle készülékekkel.

- a különböző fémek jelenléte esetén, a szájüregben keletkező elektromos áram képződésének tényét a fizikai mérőműszerek objektívan kimutatják.

- az elektromos áram nagyságát a fémek összetételén kívül befolyásolja a szájüreg pH értéke, a táplálkozás savas - lúgos jellege, a szájjápolás, a nyál mennyisége, a foglepedék, a fogkrémek fluor tartalma.

Az elektromos terhelés következményei

- az elektromos terhelés következtében, direkt elektromos ingerléses-, és elektrolitikus alapon; elektrokémiai és allergiás folyamatok alakulhatnak ki.

- a károsító hatás egyénenként változó, de mindenképpen krónikusnak kell tekinteni, és sok esetben a kumulatív (a hatások összeadódásából eredő) komponens igen fontos.